

GOIGS A LLOANÇA DE LA
Mare de Déu de Montdois

que es canten a la seva ermita de la Tenència de
Sant Joan de Fàbregues

Parròquia
de Rupit

Bisbat
de Vic

Puix sou tan glorificada
i en virtut molt singular,
A MONTDOIS SOU VENERADA,
MARE I VERGE TITULAR.

Fou molt gran vostra alegria
esperant el Redemptor;
Gabriel, ambaixador,
us anuncià, Maria,
que Jesús de Vós volia
néixer per al món salvar... etc.

Sortós fou per Vós el dia
en que el vostre Fill fou nat,
i dels cors d'àngels lloat
amb celestial melodia.
Els pastors, amb alegria,
tots el varen adorar... etc.

Gran goig per Vós quan vingueren
els tres Reis de l'Orient,
amb l'estel molt resplendent
que per bon guia tingueren
Or, encens, mirra volgueren
al vostre Fill ofrenar... etc.

Vostre goig fou sens mesura
al veure ressuscitat,
al que poc abans clavat
miràreu en la creu dura.
Al complir-se l'Escriptura
el cor vostre es va alegrar... etc.

Arribant l'esperat dia,
per tothom tan desitjat,
de veure el Crist exaltat,
el vostre Fill, oh Maria,
us donà gran alegria
al veure'l al Cel pujar... etc.

Sentiu gran goig al Cenacle
quan baixà l'Esperit Sant,
els apòstols abrillant
amb aquell foc de miracle.
Han portat el diví oracle
fins a l'altra part del mar... etc.

Per ser Reina i Advocada
de tota la humanitat,
amb cos i ànima heu pujat
al Cel on sou coronada.
A l'ànima confiada
Vós soleu sempre escoltar... etc.

Vetlleu, o Verge Maria,
des del vostre altiu palau,
a Fàbregues, Rupit i Sau,
Tavertet i Guilleria.
La comarca en Vós confia
i sovint us ve a pregar... etc.

De verola medicina
sou, i de mal de costat;
de llagosta i sequedat
ens guardeu, Mare estimada.
Deu-nos fe i bona anyada,
gràcia i pau a vostra llar... etc.

Si venim a vostra ermita
per camins i caminois,
al Cel, Verge de Montdois,
també us volem fer visita.
Qui vostres virtuts imita
certament s'ha de salvar... etc.

Puix sou tan glorificada
i en virtut molt singular,
A MONTDOIS SOU VENERADA
MARE I VERGE TUTELAR.

¶ Pregueu per nosaltres, Santa Mare de Déu. - ¶ Perquè siguem dignes de les promeses de Crist.

PREGUEM

Us supliquem, Senyor Déu, que concediu als vostres servents de poder fruit sempre d'una bona salut espiritual i corporal, i per la intercessió de la benaurada sempre verge Maria, prop vostre, al cel, allibereu-nos de les tribulacions de la vida present i feu-nos gaudir de la joia eterna. Per Crist Senyor nostre. Amén.

Nostra Senyora de Montdois

Aquest Santuari, famós en altre temps, es troba al capdamunt d'un altiplà inclinat vers la banda de les cingleres de Fàbregues i Rupit, i d'esquena a l'engorjat del Ter i l'embassament de Susqueda. S'hi admira un vast i formós panorama vers totes les direccions que té com a horitzons límits les serralades de les Guilleries, la cinglerada que va del Ter a Tavertet, i la vall del Ter de ponent a llevant. Es troba a una altitud de 925 metres i la suavitat de l'anomenat «pla de Montdois» contrasta vivament amb la feresteguesa de les cingleres que té enfront i que l'envolten.

De la devoció i importància del seu passat n'és el principal indici la gran mola arquitectònica del santuari, anomenat no massa impròpiament «la Catedral de les Guilleries». Dissortadament és una catedral que amenaça una ruïna imminent en les seves voltes, i que va fent-se efectiva al casal o hosteria que li fa costat.

L'església actual s'assembla a una gran masia, disfressada solament d'església per la portada que emmarca el seu atri i que escarneix tímidament les portades esculpides de les nostres esglésies barroques de l'època neo-classicista.

Els camins tradicionals que menen a Montdois són la carretera que davalla de la vella parròquia matriu de Sant Joan de Fàbregues, a una hora, i la que ve de Sau. Ambdues s'uneixen als peus del «pla de Montdois», per muntar vers els masos Casot i el Casal, d'on tira de dret a la porta mateixa del santuari. Ara, tots els masos del veïnatge de Montdois estan tancats.

Els inicis del culte a la Verge de Montdois són molt remots. A falta de documents anteriors podem remuntar-nos a l'any 1263. En aquest any, Mossèn Ramon de Garriga, clergue de Sant Joan de Fàbregues, va comprar a Ramon, prior de Sant Pere de Casserres, el mas Serra de *Munt doys* per a dotar el benefici o establiment que volia fer en la capella de Santa Maria de *Mont doys*, de la parròquia de Fàbregues.

Des de finals del segle XIII i en endavant, no falta mai en els testaments de la gent de la rodalia el llegat d'uns sous o algun octau de blat a Santa Maria de *Mont doys* o de *Montdoig*.

L'arxiu de Rupit —demarcació parroquial a la qual pertanyen actualment St. Joan de Fàbregues i Montdois— dona algunes notícies sobre els administradors del Santuari, un dels quals havia d'ésser sempre feligrès de Sant Joan de Fàbregues i l'altre podia ésser de fora parròquia. També ens diu la seva Consueta que la població de Rupit hi anava en processó el dilluns de Lledànies i que a Montdois es celebrava missa, es beneïa el terme i es cantaven els Goigs (1770).

El bisbe Pasqual, que va visitar Montdois el 13 de juny de 1687, va deixar consignat que n'era administrador o obrer principal el rector i dos seculars, i que aleshores a Montdois hi vivien dos ermitans, un que captava pel bisbat de Vic i l'altre pel de Girona. També diu que quan arribin devots que vulguin oïr missa, que facin un foc en un lloc que es pugui veure des de la rectoria de Fàbregues, i aleshores que baixi el rector o un capellà enviat per ell. El mateix bisbe, quan l'any 1691 passà visita a Sant Joan de Fàbregues, reconeix que el santuari de Montdois «és de molta devoció dels faels», i que «contigu a la Capella està construhida casa per los devots i en ella habita lo ermità».

En aquest temps feia poc que s'havia renovat l'esmentada casa dels ermitans, en una llinda de la qual es llegeix l'any 1667 i, repartit en dues llindes de l'extrem migdia del casal, això: CE FEU LA PRESENT / OBRA ESSENT OBRES / HIASINTO AULET / Y GASPAS SOLER. 1683. L'any 1929 aquest casal encara era habitat per ermitans que tenien cura del Santuari.

Aquesta afeció a consignar dates permet saber que el temple actual s'inicià el 1759 i que es completà trenta anys més tard, ja que en un finestral alt de la façana es llegeix: SE FEU LA PRESENT OBRE / ESSENT OBRES JOSEP AULET / JOAN SALA Y JAUMA VILA / ANY 1790. També llegim al brocal de la cisterna l'any 1673 i hi ha una altra inscripció difícil de llegir per les bardisses i malesa en una altra cisterna o dipòsit d'aigua malmès, feta també pel 1680.

La caritat dels feligresos féu una obra gran, massa gran, un temple de descomunals dimensions (13,50 m. d'ample per 29 m. de fons) format per una gran nau, creuer, capelles laterals, cúpula i cor. Dessota del cor hi ha el petit atri amb una bona portalada de pedra per entrar a l'església i tres portals amb reixes a la façana per donar accés a l'atri. Complementen encara l'obra un cambril, una gran sagristia i algunes dependències inútils.

L'enormitat de l'obra féu que aquesta no s'acabés mai de fer i quedà simplement encalada i sense ornamentació i amb molts detalls per complementar. Els degoters i l'abandó han malmès les voltes de rajol que comencen a descalçar-se i a caure a trossos.

En la primitiva església del segle XIII es venerà una imatge romànica que, segons Mn. Fortià Solà, l'any 1915 ingressà al Museu de Vic. Aquesta hauria estat reemplaçada per una rica imatge gòtica d'alabastre policromat, del segle XV, i de 57 cm. d'alçada, que tenia mig ajagut vers el braç esquerra l'Infant Jesús. Va perdre's en la destrucció del 1936, i és reproduïda als presents GOIGS.

Abans eren molts els feligresos, romeries i parròquies que pujaven a Montdois. El dia del Roser de 1883 hi varen fer el Romiatge del Rosari les parròquies de Fàbregues i Rupit, i el 1888 la commemoració de la unitat catòlica. En canvi, ara tot hi respira abandó i pobresa. La imatge que presideix tot aquest regne de desolació és una imatge comercial i sense cap vinculació amb el passat de Montdois.

Sota la capelleta que corona la portada, a més de la data mig malmesa de 1759, hi ha una altra inscripció molt salinada on sols hem pogut llegir a la banda esquerra: LA CARITAT ME A FETA... Déu faci que aviat no s'hagi de completar amb unes paraules que diguin: I L'ABANDÓ M'HA DEIXAT CAURE.

ANTONI PLADEVALL FONT, pvre.